

Policy för val av drifts- och anskaffningsform

Dokumenttyp:	Policy
Antagen av:	Regionfullmäktige
Senast reviderad:	2025-12-04
Giltighetstid:	Tillsvidare
Diarienummer:	RÖ 2025/1574

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
---------------------------	---

1	Inledning och bakgrund.....	3
2	Syfte.....	3
3	Principer och inriktning.....	3
3.1	Process för beslut om drifts- och anskaffningsform.....	3
3.2	Verksamhet som ska bedrivas med Region Östergötland som utförare	4
3.3	Områden att beakta och säkerställa vid övervägande om förändrad driftsform	4
3.4	Sakområden att beakta och hantera vid förändrad driftsform.....	5
4	Omfattning av avgränsning	5
5	Ansvar.....	6

1 Inledning och bakgrund

Policyns syfte är att Region Östergötland ska ha en gemensam grund och kvalitetssäkrad process för beslut avseende drifts- och anskaffningsform.

Med driftsform avses associationsform för att driva verksamhet och/eller utföra tjänst (hela eller delar), det avser såväl de fall då Region Östergötland är utförare som då man överlåter det till privat utförare.

Med anskaffningsform avses juridisk form för att överlåta uppdrag till privat utförare. Det kan ske genom upphandling, valfrihetssystem (vårdval) eller idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Denna policy ersätter tidigare styrande dokument:

- ”Principer för drift och ägande av verksamhet”, RÖ 2025–12309.
- ”Generella utgångspunkter och riktlinjer för alternativa driftsformer inom Hälso- och sjukvårdsområdet”, RÖ 2025–12310.

2 Syfte

Dokumentet avser att vara ett besluts- och hanteringsstöd för såväl förtroendevalda som tjänstepersoner vid beslut om och val av drifts- och anskaffningsform.

3 Principer och inriktning

3.1 Process för beslut om drifts- och anskaffningsform

Processen initieras av att avtalstiden för upphandlade avtal går ut (grundavtalstiden eller förlängningsoptioner) eller att behov av förändrad driftsform/anskaffningsform föreligger för att säkra att verksamheten når angivna mål och uppdrag. Vid mer komplexa och omfattande bedömningar kan man behöva hantera steg 1–3 flera gånger.

1. Målsätt	<ul style="list-style-type: none"> •Beskriv mål och önskade effekter •Säkerställ att det inte är verksamhet som alltid ska bedrivas i regionens regi, se punkt 3.2 •Värdera och besluta inriktning om anskaffningsform för vårdtjänst
2. Värdera och säkerställ	<ul style="list-style-type: none"> •Värdera och säkerställ områdena vid förändrad driftsform, se punkt 3.3 •Sammanställ en risk- och konsekvensanalys
3. Beakta och beskriv	<ul style="list-style-type: none"> •Beakta och beskriv hur olika sakområden hanteras vid ändrad driftsform, se punkt 3.4 •Sammanställ en risk- och konsekvensanalys
4. Besluta	<ul style="list-style-type: none"> •Fatta beslut om drifts- och anskaffningsform baserat på underlag från process-steg 1-3 ovan
5. Avtala, beställa	<ul style="list-style-type: none"> •Säkerställ krav i avtal (genom upphandling), regelbok eller uppdrag
6. Starta	<ul style="list-style-type: none"> •Skapa förutsättningar för och genomför start utan störningar
7. Drift och leverans	<ul style="list-style-type: none"> •Följ upp och säkerställ leverans och kvalitet

3.2 Verksamhet som ska bedrivas med Region Östergötland som utförare

Ansvar för att fatta beslut om specifik verksamhet ska bedrivas i Region Östergötlands regi med Region Östergötland som utförare regleras enligt Region Östergötlands reglemente och delegationsordning. Verksamhet som principiellt bör bedrivas i Region Östergötlands regi är:

- Den vård som enligt lag måste bedrivas med Region Östergötland som huvudman och utförare.
- Den nationellt högspecialiserade vården, universitetssjukvård samt verksamheter som hanterar klinisk forskning med direkt koppling till denna vård.
- Den verksamhet som måste utföras av Region Östergötland för att säkerställa huvudmannaskapet för hälso- och sjukvård och tandvård till Östergötlands invånare. Ett sådant ställningstagande görs efter en helhetsbedömning med stöd av punkterna 3.3 och 3.4.

I de fall vårdval väljs som drifts/anskaffningsform ska vårdvalet inte omfatta regionens egen verksamhet om inte särskilda skäl föreligger.

3.3 Områden att beakta och säkerställa vid övervägande om förändrad driftsform

Vid övervägande om förändrad drifts/anskaffningsform ska nedanstående områden beaktas och säkerställas:

- **God och jämlik vård och hälsa** där kvalitet utgår de sex dimensionerna¹ kunskapsbaserad och ändamålsenlig, patientsäker, personcentrerad, effektiv, jämlik samt i rimlig tid.
- **Kvalitetsdriven verksamhet** som bedrivs utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Ett ständigt utvecklings- och förbättringsarbete med fokus på ökad kvalitet och produktivitet.
- **Kompetens- och resursförsörjning**, avser såväl personella resurser som övriga kritiska resurser samt såväl regionens som leverantörens försörjningsmöjligheter.
- **Regionens utbildningsuppdrag.**
- **Forskning och utveckling** ska möjliggöras och säkerställas gentemot berörd verksamhet och/eller patientgrupp.
- **Region Östergötland ansvar som huvudman** för hälso- och sjukvård och tandvård till Östergötlands invånare gäller alltid och behöver säkerställas och hänsyn behöver tas till demografiska förutsättningar, befolkningsutveckling samt samhällsutvecklingen.
- **Ekonomi i balans som är långsiktigt hållbar.**
- **Välfärdsbrott** ska förebyggas, motverkas och hanteras så långt det är möjligt.
- **Säker organisation med god beredskap** avser säkerhet och beredskap som helhet (information, lokaler, personer, IT, etc). Det avser såväl den aktuella verksamheten som hela organisationens förmåga i vardag, kris och krig och omfattar även möjlighet till att skapa en effektiv krigsorganisation.

3.4 Sakområden att beakta och hantera vid förändrad driftsform

Vid övervägande om förändrad drifts/anskaffningsform ska nedanstående sakområden beaktas och hanteras:

- **Förutsättningar på marknaden.** Säkerställ att det finns en leverantörsmarknad med konkurrens som kan erbjuda god leverans för den aktuella tjänsten eller funktionen.
- **Ledning och styrning.** Beakta andra styrande dokument. Beskriv behov av styrning, ledning, insyn och uppföljning.
- **Systemstöd och data.** Kartlägg behov av IT-system, MT-utrustning, informationsutbyte, ägarskap och lagring av data.
- **Faciliteter.** Kartlägg behov/förutsättningar avseende lokaler, utrustning, logistik- och servicetjänster etc. Säkerställ fastighetsteknisk funktionssäkerhet som stödjer en säker vård och annan verksamhet som bedrivs inom Region Östergötlands lokaler.
- **Ekonomisk påverkan.** Klargör kostnader för olika driftalternativ som omfattar direkta som indirekta kostnader (t ex ökad administration, kontroll och uppföljning).
- **Tidsmässiga förutsättningar.** Ta fram en tidplan som omfattar beredande för beslut, upphandling/vårdval och start utan störningar.

4 Omfattning av avgränsning

Denna policy omfattar:

- Samtlig verksamhet (vårdverksamhet, stödverksamhet, administrativ verksamhet) inom Region Östergötland exklusive skolverksamheten, kollektivtrafiken och regionens övriga bolag.

¹ Enligt Socialstyrelsens definition av kvalitet i hälso- och sjukvården.

- Val av driftform som innebär ett beslut om en förflyttning från regiondriven utförare till privata utförare eller från privat utförare till regiondriven utförare.

Denna policy omfattar inte:

- konsult- och bemanningsuppdragsavtal med andra offentliga aktörer såsom t ex kommuner, regioner, universitet
- samarbetsavtal med föreningar (ideella och ekonomiska) eller andra ideella aktörer genom föreningsbidrag.

5 Ansvar

Ansvar för policyns efterlevnad sker i enlighet med Region Östergötlands reglemente och delegationsordning.